

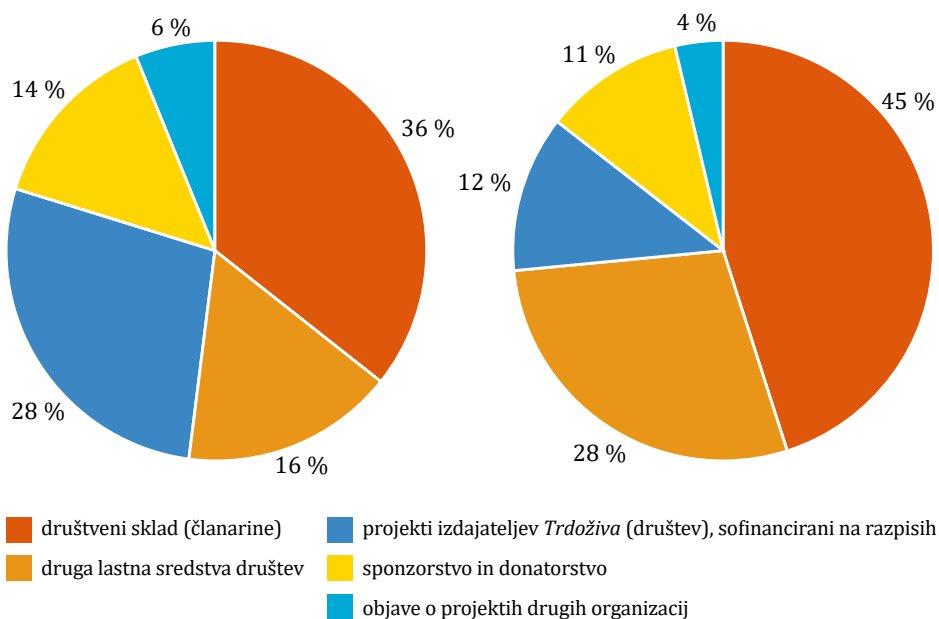
Klic k sodelovanju: *Trdoživ* potrebuje pomoč

Besedilo: Damjan Vinko, Branka Trčak in Barbara Zakšek

Pred vami je že 22. številka biltena *Trdoživ*. Za izhajanje dveh številk letno skrbi osem strokovnih društev s področja terenske biologije, a ustvarjalci biltena prihajate tudi iz drugih organizacij ali pa ste posamezniki, ki sledite ciljem naše skupne revije. Vsakokratna izdaja je že od leta 2012 pripravljena v tiskani obliki, široki javnosti pa je dostopna tudi elektronska izdaja, ki je objavljena kmalu po razširjanju tiskane različice. Naš *Bilten slovenskih terenskih biologov in ljubiteljev narave* je brezplačen, a ne zastoj. In ravno slednje zajemamo v tem sporočilu uredniškega odbora, kjer vas izdajatelji prosimo za pomoč pri zbiranju financ v okviru vaših zmožnosti.

Kateri in kakšni so stroški izdajanja *Trdoživa*? Glavni strošek je seveda strošek tiska, druge stroške pa predstavljajo pošiljanje, lektoriranje in oblikovanje. Konkretno, strošek 21. izdaje je znašal 4.001,15 €. Kot je vsakokrat zapisano tudi v kolofonu revije, nastaja bilten izključno kot plod prostovoljnega dela piscev, fotografov, ilustratorjev, članov uredniškega odbora in drugače vključenih ljubiteljev narave. Prostovoljno delo se v skladu s področnim zakonom lahko tudi vrednotno oceni in npr. za leto 2018 lahko prostovoljsko delo članov uredniškega odbora ocenimo na skoraj 6.000 € vrednosti dela, delo glavnega urednika v letu 2021 pa je obsegalo 284 ur prostovoljskega dela (35,5 dneva polnega delavnika), kar je v skladu z zakonom ocenjeno na 3.332 € vrednosti dela.

Če je zadnja leta veljalo, da so se stroški posamezne izdaje gibali okoli polčetrtega tisočaka na izdajo, je rast cen v zadnjem letu pošteno posegla tudi v stroške izdajanja, ki so tako danes za približno dobrih petsto evrov višji kot pred letom dni ali za kar tisočaka več kot pred dvema letoma. Brez upoštevanja rasti cen, predvsem materiala, ki ga tiskarna potrebuje za naš izdelek, se sicer deleži stroškov pri posameznih izdajah niso bistveno spreminjali. Strošek oblikovanja je pavšalen in ne odraža realnih tržnih cen. Enako je tudi z lektoriranjem, kjer strošek predstavlja dejansko število znakov in se tako strošek lektoriranja med posameznimi izdajami

Viri financiranja izdajanja *Trdoživa* v letih 2020 (levo) in 2021 (desno).

KAKO LAHKO *TRDOŽIV* VKLJUČITE V SVOJE DRUGE VSEBINE:

V organizaciji ali službi pripravljate prijavo na javni razpis?

Skoraj vsak projekt predvideva tudi razširjanje rezultatov projekta, t. i. diseminacijo. Če so vsebine vašega projekta vsaj deloma skladne z vsebinami, ki jih pokriva *Trdoživ*, lahko vsebine predstavite tudi v *Trdoživu*. Ob tem vas prosimo, da pri pisanju prijave predvidite stroške izdaje revije oz. promocijo projekta v naši reviji. Strošek je lahko nižji in nikakor ni treba z njim pokriti izdaje celotne številke. Pri takih objavah se lahko ustrezno navede tudi financiranje, objavi pripadajoče logotipe ipd.

V organizaciji ali službi že izvajate finančno podprt projekt?

Običajno imajo vsi projekti v finančni konstrukciji predvidene tudi stroške za razširjanje rezultatov, predstavitev aktivnosti, seznanitev javnosti ali pa je mogoče celo prestrukturiranje finančnih sredstev znotraj projekta, če za to postavko nimate predvidenih sredstev.

V organizaciji ali službi izvajate vsebine terenske biologije ali ohranjanja narave, ki ste jih zmožni proti plačilu predstaviti?

Ali poklicno delujete v organizaciji, ki želi vsebine predstaviti v *Trdoživu* in lahko to tudi finančno pokrijete? S plačilom objave boste omogočili nadaljnje nemoteno izhajanje *Trdoživa*. Uredništvo seveda pričakuje strokovne prispevke, primerljive drugim prispevkom v reviji, saj ne želimo, da revija postane reklamni pano za ideje, ki niso podprte v strokovni biološki javnosti.

Pokrovitelj/donator

Izdajanje *Trdoživa* lahko finančno podprete tudi kot pokrovitelj (sponzor) ali donator in tako podprete tudi cilje terenske biologije. Podpornik je lahko katera koli pravna ali fizična oseba. Pokrovitelje navedemo v kolofonu s preostalimi sofinancerji izdaje.

Vabimo vas k nadaljnjemu sodelovanju pri ustvarjanju revije *Trdoživ* in skupnosti, ki nastaja okoli nje. Hvaležni bomo, če boste našo prošnjo posredovali vsem možnim podpornikom.

razlikuje, a ne bistveno. Čez zadnja leta so se spreminjali tudi stroški pošiljanja, tako zaradi rasti cen storitev Pošte Slovenije kot tudi zaradi tega, ker smo lahko manj izvodov predali osebno. Sicer pa je lektoriranje v zadnjih dveh letih zajemalo 10–12 % stroškov izdaje, oblikovanje 14–16 %, stroški pošiljanja 13–15 %, osrednji strošek samega tiska pa je tako obsegal 58–63 % vseh stroškov.

Kako pa se *Trdoživ* financira? Večji del (tudi edini redni) prihodka predstavljajo neposredno članarine v posameznih društvih, kjer vsako od osmih društev za vsakega svojega člana za vir izdajanja nameni po 2 € letno. Ta vir, ki predstavlja neposreden del vaše vplačane članarine, se hrani v t. i. društvenem skladu. Neposredno iz članarin se v višini po 1 € pokrijejo tudi stroški za dodatne izvode, ki jih natisnemo npr. za knjižnice (kar je v letu 2021 znašalo 27 € na posamezno društvo) ali pa so to izvodi, ki jih društva uporabljajo za svoje druge aktivnosti. A društveni sklad še zdaleč ne zadovolji nujnih potreb.

Društva so uspešna tudi pri vključevanju biltena v svoje iz javnih sredstev sofinancirane projekte, kjer se projekt osredotoča npr. na netopirje ali metulje, a vključuje tudi strošek objave prispevka o projektu. Kljub tej uspešnosti pa se pozna, da je tovrstnih razpisov v Sloveniji zelo malo.

Povprečen (finančni) strošek posameznega izvoda *Trdoživa* za nekaj preteklih izdaj.

Št. izdaje (leto)	Strošek izvoda
21 (2022)	5,20 €
20 (2021)	4,53 €
19 (2021)	4,32 €
18 (2020)	4,24 €
17 (2020)	4,24 €
16 (2019)	3,95 €
1 (2012)	3,00 €

Okoljsko ministrstvo v primerjavi z drugimi ministrstvi z razpisi občutno slabše podpira nevladne organizacije, ki delujejo na področju proučevanja in ohranjanja narave. Tako je bila v preteklosti Mestna občina Ljubljana, ki je na svojih razpisih sofinancirala nekatere naše projekte, pomemben vir pri izdajanju *Trdoživa*. Prva leta izdajanja so večji vir predstavljali tudi razpisi ljubljanske študentske organizacije, namenjeni NVO, v katerih delujejo študenti, a so te razpise leta 2020 ukinili. Edini razpis pri nas, ki pa je neposredno namenjen izdajanju publikacij, je razpis Agencije RS za raziskovalno dejavnost, na katerem smo s prijavo doslej sicer bili uspešni, vendar so razpisna pravila zastavljena na način, da si lahko z dodeljenimi sredstvi pokrijemo le okoli desetino stroškov. Nekaj smo imeli tudi že donacij ali neposrednega sponzorstva, a gre za sredstva v manjšem obsegu.

Donacijo za izdajanje *Trdoživa* lahko nakažete na:

Botanično društvo Slovenije,
Večna pot 111, 1000 Ljubljana

SI56 6100 0001 3111 158
namen: Trdoživ donacija
koda namena: ADCS

ali na TRR katerega od preostalih društev, ki izdajamo naš skupni bilten.

Da smo lahko pokrili vse nujne stroške, smo bila društva primorana nameniti tudi druga svoja sredstva, ki pa so zaradi stanja naših NVO seveda zelo omejena. Lastna sredstva društev, vključno s članarinami, so v zadnjih dveh letih predstavljala od polovice do treh četrtin kritja vseh stroškov.

Rešilno bilko te nujne razlike, ki jo potrebujemo za izhajanje biltena, pa so nam že večkrat predstavljale tudi finančne podpore drugih, predvsem javnih organizacij, ki so s plačano objavo predstavile svoje projekte ali aktivnosti. In ravno pri tem nam lahko bralci, ki ste v svojih službah ali kako drugače vpeti v projekte, ki zasledujejo cilje *Trdoživa*, pridete na pomoč. Ideje, kako nam lahko pri rednem življenju *Trdoživa* pomagata in s tem obogatite tako vsebino biltena kot tudi svoje projekte, so predstavljene v *okvirju* na prejšnji strani. ✨

Netopirji v mestu Maribor

Besedilo: Jasmina Kotnik, Monika Podgorelec, Jan Gojznikar, Rok Lobnik, Sandra Zvonar
Foto: Jasmina Kotnik, Jurij Tamše, Polona Brezovšek, Sandra Zvonar, Monika Podgorelec, Urban Horvat

Prav nič ne dvomimo, da med bralci *Trdoživa* že »ptički pojo« o ogroženosti netopirjev, tako v Sloveniji in Evropi kot tudi po svetu. Skladno z *Zakonom o ohranjanju narave* je obvezno varovati tako netopirje kot tudi njihove habitate, a avtorji prispevka se vedno bolj strinjamo z besedami prof. dr. Boštjana Anka, zapisanimi v 25. številki revije *Varstvo narave*: »Imamo Zakon o ohranjanju narave (ZON), za katerega nekateri trdijo, da je dober; mene pa v njem (poleg marsičesa drugega) kot učitelja hudo moti nesorazmerje med učenjem (po SSKJ) »spodbujanjem, opozarjanjem, ki povzroči, da kdo pridobi določeno pozitivno lastnost« v najširšem pomenu besede in kaznijo (po SSKJ) »kar je določeno za kršilca kakih norm,

zahtev«) kot sredstvom za ohranjanje narave. Varstvo narave je vendar stvar človekovega etičnega odnosa do nje in etike ne posreduješ z gorjačo, ampak z besedo.«

Neznanje in strah še vedno prevečkrat vodita v splošno nesprejemanje ali včasih celo v namerno ubijanje netopirjev. Vsako leto beležimo številne podatke o uničenih in/ali okrnjenih zatočiščih netopirjev ter o preganjanju netopirjev iz človeških stavb. Posledično je popularizacija narave in s tem tudi netopirjev nujna aktivnost, s katero lahko na dolgi rok pripomoremo k izboljšanju njihovega stanja pri nas.

Informiranje in ozaveščanje splošne javnosti o edinih letečih sesalcih našega

Predstavitev interpretacijske table ob Radvanjskem potoku. (foto: J. Kotnik)